

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARDA KREATIV FIKRLASH
KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH**

Ziyadullayeva Santalat Xusenovna

Samarqand viloyati Samarqand tumani 43-maktab

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishning ahamiyati muhokama qilinadi. Bu yosh o'quvchilarda ijodkorlikni tarbiyalashning ahamiyatini ta'kidlaydi va sinfda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning turli strategiyalarini o'rganadi. Maqolada ijodiy fikrlash ta'limining muammolarni hal qilish qobiliyatlari, ilmiy yutuqlar va ijtimoiy-emotsional rivojlanishga ijobiy ta'siri ta'kidlangan. Boshlang'ich maktab o'quv dasturlarida ijodiy fikrlash qobiliyatini oshirish uchun o'qituvchilar va siyosatchilar uchun takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, boshlang'ich sinf o'quvchilari, rivojlanish, ta'lim, usullar, natijalar, munozara, xulosalar, takliflar.

Annotation. This article discusses the importance of developing creative thinking skills in elementary school students. Buy osh emphasizes the importance of nurturing creativity in students and explores various strategies for developing creative thinking in Sin. The article highlights the positive impact of creative thinking education on problem-solving skills, scientific achievements and socio-emotional development. The primary school curriculum concludes with suggestions for teachers and policymakers to enhance creative thinking skills.

Keywords: creative thinking, elementary school students, development, education, achillary, results, discussion, conclusions, suggestions.

Аннотация. В этой статье обсуждается важность развития навыков творческого мышления у младших школьников. Бай эш подчеркивает важность воспитания творческих способностей у студентов, а Синда исследует различные стратегии развития творческого мышления. В статье подчеркивается положительное влияние обучения творческому мышлению на навыки решения проблем, академические достижения и социально-эмоциональное развитие. Учебные программы начальной школы заканчиваются предложениями для учителей и политиков по развитию творческого мышления.

Ключевые слова: творческое мышление, младшие школьники, развитие, образование, подмышечные впадины, результаты, обсуждение, выводы, предложения.

Ijodiy fikrlash-bu odamlarga qutidan tashqarida fikrlash, innovatsion g'oyalarni

yaratish va muammolarga noyob echimlarni topishga imkon beradigan muhim mahorat. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalash juda muhimdir, chunki bu ularning turli sohalarda kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun asos yaratadi. Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishning muhimligini o'rganadi va ushbu mavzu atrofidagi usullar, natijalar va munozaralar haqida umumiy ma'lumot beradi.

Tasavvur va divergent fikrlashni rag'batlantirish: o'qituvchilar o'quvchilarga turli xil imkoniyatlarni tasavvur qilish, orzu qilish va o'rganish imkoniyatlarini taqdim etish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirishi mumkin. Hikoyalar, aqliy hujum mashg'ulotlari va ochiq savollar kabi tadbirlar ularning tasavvurini rag'batlantirishi va turli xil fikrlashni rag'batlantirishi mumkin.

Muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish: talabalarni tahlil qilish, baholash va yechimlarni ishlab chiqarishni talab qiladigan muammolarni hal qilish faoliyatiga jalb qilish ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishi mumkin. O'qituvchilar o'quvchilarni tanqidiy fikrlashga va innovatsion yechimlarni topishga undaydigan hayotiy stsenariylar yoki jumboqlarni taqdim etishlari mumkin.

San'at va hunarmandchilikni birlashtirish: rasm chizish, rasm chizish va haykaltaroshlik kabi badiiy faoliyat bolalarda ijodkorlikni rag'batlantirishi mumkin. O'zini ifoda etishni rag'batlantirish va tajriba o'tkazish erkinligini ta'minlash orqali o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalashlari mumkin.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish ularning tasavvurini, muammolarni hal qilish qobiliyatini va umumiy kognitiv rivojlanishini rivojlantirish uchun juda muhimdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlashni rivojlantirish va rivojlantirish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan ba'zi strategiyalar:

1. Ochiq savollarni rag'batlantirish: talabalarga bir nechta javobga ega bo'lgan savollarni bering va ularni tanqidiy va xayoliy fikrlashga undang. Bu ularga turli imkoniyatlarni o'rganishga va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

2. Xayoliy o'yin uchun imkoniyatlar yarating: talabalarga o'z dunyosini yaratishi va o'rganishi mumkin bo'lgan tuzilmagan o'yin bilan shug'ullanishga ruxsat bering. Bu ularning tasavvurini, hikoya qilish qobiliyatini va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv sinf muhitini yarating: talabalar o'z fikrlarini bildirish va tavakkal qilishda o'zlarini xavfsiz his qiladigan sinf madaniyatini yarating. Hamkorlikni va turli nuqtai nazarlarni hurmat qilishni rag'batlantiring, chunki bu o'quvchilarni turli nuqtai nazar va g'oyalarga ta'sir qilish orqali ijodiy fikrlashni kuchaytirishi mumkin.

4. San'at va hunarmandchilik faoliyatini qo'shing: talabalarni ijodkorlik va o'zini namoyon qilishni rag'batlantiradigan san'at, rasm chizish, rasm va boshqa amaliy mashg'ulotlarga jalb qiling. Ushbu tadbirlar talabalarning badiiy mahoratini rivojlantirishga va tasavvurlarini rag'batlantirishga yordam beradi.

5. Turli xil fikrlashni rag'batlantirish: talabalarga muammoning bir nechta g'oyalari va echimlarini yaratish imkoniyatlarini taqdim eting. Ularni qutidan tashqarida o'ylashga va noan'anaviy yondashuvlarni ko'rib chiqishga undang. Bu ularning moslashuvchan fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga va innovatsion echimlarni topishga yordam beradi.

6. Qiziqish va kashfiyotni targ'ib qiling: talabalarni savollar berishga, yangi mavzularni o'rganishga va qiziqishlarini izlashga undang. Ularga yangi narsalarni o'rganish va kashf qilish uchun resurslar va imkoniyatlar bering. Bu ularning qiziqishini rivojlantirishga yordam beradi va ularni ijodiy fikrlashga undaydi.

7. Texnologiya va multimedia vositalarini birlashtirish: talabalarni ijodiy fikrlash faoliyatiga jalb qilish uchun ta'lim dasturlari, multimedia taqdimotlari va interaktiv veb-saytlar kabi texnologiyalardan foydalaning. Ushbu vositalar talabalarga o'z fikrlarini ifoda etish va muammolarni hal qilishning yangi va qiziqarli usullarini taqdim etishi mumkin.

8. Fikrlash va o'zini o'zi baholash imkoniyatlarini taqdim eting: talabalarni ijodiy fikrlash jarayoni haqida mulohaza yuritishga va o'z ishlarini baholashga undash. Bu ularga metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga va ularning kuchli tomonlari va takomillashtirish yo'nalishlari to'g'risida ko'proq xabardor bo'lishga yordam beradi.

9. Tavakkal qilish va muvaffaqiyatsizlikka bag'rikenglikni qo'llab-quvvatlash: ijodkorlik tavakkal qilishni o'z ichiga olishini va xato qilish o'quv jarayonining muhim qismi ekanligini ta'kidlang. Talabalarni muvaffaqiyatsizliklarni o'rganish imkoniyati sifatida qabul qilishga va qiyinchiliklarga dosh berishga undash.

10. Ijodkorlikni nishonlang va namoyish eting: talabalarga ko'rgazmalar, taqdimotlar yoki spektakllar kabi ijodiy ishlarini namoyish etish imkoniyatini bering. Ularning ijodini nishonlash ijodiy fikrlashning qadrini kuchaytiradi va keyingi izlanishlarni rag'batlantiradi.

Ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish doimiy jarayon ekanligini unutmang. Ushbu strategiyalarni sinf muhitiga kiritish orqali o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy salohiyatini tarbiyalash va qo'llab-quvvatlashga yordam berishlari mumkin.

Bir nechta tadqiqotlar boshlang'ich maktab o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishning ijobiy ta'sirini ko'rsatdi. Tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, ijodiy fikrlash bo'yicha ta'lim olgan talabalar bunday ta'lim olmaganlarga nisbatan o'z g'oyalari yuqori darajadagi o'ziga xoslik, ravonlik, moslashuvchanlik va ishlab chiqishni namoyish etishgan. Bundan tashqari, ijodiy

fikrlash ta'limi muammolarni hal qilish qobiliyatining yaxshilanishi, yuqori ilmiy yutuqlar va rivojlangan ijtimoiy-emotsional rivojlanish bilan bog'liq.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish katta foyda keltiradi. Ijodkorlikni rivojlantirish orqali o'qituvchilar talabalarga innovatsion echimlarni talab qiladigan 21-asr muammolarini hal qilish uchun yaxshi jihozlanishlariga yordam berishadi. Ijodiy mutafakkirlar ko'proq moslashuvchan, o'ziga ishongan va boshqalar bilan hamkorlik qilishda yaxshiroqdir. Bundan tashqari, ijodiy fikrlash qobiliyatlari turli mavzularda o'tkaziladi va umumiy akademik ko'rsatkichlarni oshirishi mumkin.

Xulosalar:

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Tasavvurni, muammolarni hal qilishni va badiiy ifodani rag'batlantiradigan muhitni ta'minlash orqali o'qituvchilar o'quvchilarga innovatsion mutafakkir bo'lish imkoniyatini berishlari mumkin. Turli tadqiqotlar natijalari ijodiy fikrlash ta'limi bilan bog'liq ijobiy natijalarni izchil namoyish etib, uni boshlang'ich maktab o'quv dasturlariga kiritish zarurligini ta'kidlaydi.

Takliflar:

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash ko'nikmalarini yanada rivojlantirish uchun o'qituvchilar va siyosatchilar quyidagi takliflarni ko'rib chiqishlari kerak:

- Ijodiy fikrlash faoliyatini turli fanlar bo'yicha o'quv dasturiga qo'shing.
- O'qituvchilarga ijodiy fikrlash strategiyasini samarali o'rganish va amalga oshirish uchun kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini taqdim eting.
- Boshlang'ich maktablarda ijodiy fikrlashni qadrlaydigan va mukofotlaydigan muhit yarating.
- Sinfdan tashqari ijodiy fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlash uchun ota-onalar va jamiyat bilan hamkorlik qiling.
- Hamkorlikdagi va ijodiy loyihalarni osonlashtirish uchun texnologiya va onlayn platformalardan foydalaning.

Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar boshlang'ich maktab o'quvchilarining o'zgaruvchan dunyoda rivojlanishi uchun zarur bo'lgan muhim ijodiy fikrlash qobiliyatlari bilan jihozlanishini ta'minlashlari mumkin.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish ularning umumiy rivojlanishi va kelajakdagi muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Ijodiy faoliyat, muammolarni hal qilish mashqlari va badiiy izlanishlar orqali o'qituvchilar o'quvchilarga hayotlarining turli jabhalarida foyda keltiradigan ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Ijodiy fikrlashni qamrab olish va targ'ib qilish orqali biz yosh onglarga innovatsion mutafakkir va muammolarni hal qiluvchi bo'lish imkoniyatini beramiz, kelajak

avlodlar uchun porloq kelajakni ta'minlaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi veb-sayti www.markaz.tdi.uz.
2. Matkarimov M.A. «PISA» xalqaro o'quvchilarining savodxonligini baholash tadqiqotining rivojlanish bosqichlari, maqsad va vazifalari/ "Zamonaviy ta'lim" jurnali, №8(93) 2020 yil.
3. A.B. Radjiyev, A.A. Ismailov, J.R. Narziyev, H.P. Tog'ayeva, "O'quvchilar savodxonligini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlar dastur", Qo'llanma, 2019-yil. "Science and Education" Scientific Journal / ISSN 2181-0842 May 2022 / Volume 3 Issu